

*Con Chó chê Khỉ m lông, Khỉ chê Chó ăn đông ăn dài.
Lợn ng n i chê Tr ch dài;
Th n B n méo m ng chê Trai ch m m.*

Bài ca dao có thể được tách làm hai phần mà phần là một cặp lục bát, có thể cách là một văn bản được lập. Dù vậy, khi ghép chung, chúng bổ sung cho nhau để tạo nên ý nghĩa khái quát hơn về cặp lục bát đầu, Khỉ chê Chó chê "m lông", nó chê "i Chó là "ăn đông ăn dài". Nếu thế, thì Chó có thể không hiểu lông của Khỉ, nhưng vẫn thuộc loài lông lá che thân (sở dĩ lông này trở thành dấu hiệu chủ yếu, để nhận diện chúng; "Con mèo con chó có lông; Bèi tre có mắt, nỉ đỏng có quai" [TNPI I: 68]); Khỉ không "ăn đông ăn dài" như Chó, nhưng cũng không phải là loài ăn theo bầy, đúng giờ giấc như tất nhiên. Nghĩa là khi bầy Chó chê "l m lông", Khỉ có thể chê "i Chó lông không ít (và khi bầy Khỉ chê ăn đông ăn dài,"Chó cũng có thể lấy chuyện ăn lại rai của Khỉ để chê "i). Khỉ từng làm điệu uyển với chuốt Chù:

Chuốt Chù chê Khỉ r ng hôi.
Khỉ chê tr i "C h mày th m!
[NASL IV Và 45bl]

Cách tr mi ng này vừa b p chất vừa sâu sắc, bởi nó hàm ý, khi nói lên cái xấu của người khác. người nói để ng th i cũng như n ra cái xấu ở bên thân, khác với kẻ không th y để c khuy t đi m của mình (như Chuốt Chù không bi t mình hôi hôi như chuốt chù – nên đã đi chê kh).

ở cặp lục bát sau cũng tương tự, Lợn nghĩ mình ng n nên chê Tr ch. Th n B n cho mi ng m m mình th ng ngay, nên chê cá Chai. Và một loạt những chê bai kiểu này mà ca dao đã từng nêu; ví dụ :

Cú chê chê bai về r ng hôi,
Gi cùi chê Khách dài đuôi v t v
1 TNPD I : 69]

Th ng thì con người hay m c m t s khuy t đi m như t đ nh; đi u mà người khác m c, mình cũng có thể m c phải. Đây cũng là một để c đi m chung của loài người (mà không có chúng, hay gì ở trước chúng, con người sẽ biến thành một số vật mà mang dáng vóc người - Th n, Ph t ch ng h n), có khác nhau chăng, cũng chỉ m c để (ph thu c hiểu vào hoàn cảnh, môi trường sống) mà thôi.

Cho nên, phải thận trọng, cân nhắc khi xem xét khuy t đi m của người; còn như việc chê c i, khinh th ng i khác, thì càng cần trọng hơn, hoặc tốt nhất là không nên, như ca dao có bài nêu:

Ai chê với c i nhau;
C i ng i hôm trước c, hôm sau ng i c i.
[HT: 1226]